

ΤΠΕ και Μέθοδος Project: Διερεύνηση της Χρήσης Εργαλείων-Μεθόδων και Επιμορφωτικών Αναγκών Εκπαιδευτικών Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης

Σάββας Μελισσόπουλος¹, Χαριτωμένη Γκιούρογλου², Ελένη Ταρατόρη³

¹ Περιφερειακή Διεύθυνση Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης
pdeamthr@sch.gr

² Περιφερειακή Διεύθυνση Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης
kainolo@sch.gr

³ Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
etara@eled.duth.gr

Περίληψη

Το παρόν άρθρο παρουσιάζει τα αποτελέσματα έρευνας που διενεργήθηκε στην Περιφερειακή Δ/νση Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης και το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Δ.Π.Θ. σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου Project. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα είχε ως στόχο την αποτύπωση των δεξιοτήτων, των στάσεων και των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Π/θμιας και Δ/θμιας εκπαίδευσης ΑΜ-Θ ως προς τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου Project. Εργαλείο της έρευνας ήταν ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου, το οποίο αναρτήθηκε σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της ΠΔΕ ΑΜ-Θ. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν αποδοχή της χρησιμότητας των ΤΠΕ και της μεθόδου Project από την πλειοψηφία της εκπαιδευτικής κοινότητας, εκτεταμένη χρήση εργαλείων και σύγχρονων μεθόδων, αλλά και αυξημένη ανάγκη επιμόρφωσης σε συγκεκριμένους τομείς. Τα συναγόμενα συμπεράσματα αναμένεται να βοηθήσουν τους Σχολικούς Συμβούλους και κέντρα επιμόρφωσης της περιφέρειας να υλοποιήσουν στοχευμένες επιμορφωτικές παρεμβάσεις.

Λέξεις κλειδιά: ΤΠΕ, μέθοδος Project, δεξιότητες, στάσεις, επιμορφωτικές ανάγκες.

1. Εισαγωγή

Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Ελληνικού Σχολείου αποτελεί θεσμό που ξεκίνησε συντονισμένα τη δεκαετία του '90 με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» και συνεχίζεται στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τα οποία υλοποιούνται με στόχο την ευρύτερη Ευρωπαϊκή στρατηγική για ψηφιακό εγγραμματισμό και ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων. Συνέπεια των παραπάνω δράσεων αποτελεί η δημιουργία σχολικών εργαστηρίων ΤΠΕ, ο εξοπλισμός και διασύνδεση των σχολικών μονάδων, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η παραγωγή ψηφιακού υλικού,

εκπαιδευτικών πυλών και πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης για την υποβοήθηση του εκπαιδευτικού και διοικητικού έργου.

Παράλληλα, το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα εκσυγχρονίζεται με τη συστηματική χρήση θεωριών ομαδικής διδασκαλίας. Η μέθοδος project έχει πλέον θεσμοθετηθεί και εντάσσεται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα μέσω του μαθήματος της Ερευνητικής Εργασίας, των Σχολικών Δραστηριοτήτων, της Ευέλικτης Ζώνης και των νέων Προγραμμάτων Σπουδών. Επίσης, τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα για τη σχολική εκπαίδευση ενθαρρύνουν την ανάπτυξη συνεργασίας, επικοινωνίας και έρευνας σε ομάδες τόσο μεταξύ των εκπαιδευτικών που συνεργάζονται για τη σύνταξη πρότασης, όσο και μεταξύ όλων των μελών της σχολικής κοινότητας που μετέχουν σε αυτά.

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα έρευνας που διενεργήθηκε στην Περιφερειακή Δ/ση Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης (ΠΔΕ ΑΜ-Θ) σε συνεργασία με το Εργαστήριο Διδακτικής Μεθοδολογίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Δ.Π.Θ. σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου Project. Πιο συγκεκριμένα, στόχος της έρευνας ήταν η αποτύπωση των δεξιοτήτων, των στάσεων και των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Π/θμιας και Δ/θμιας εκπαίδευσης ΑΜ-Θ ως προς τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου Project. Η έρευνα υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Comenius Regio με τίτλο: «Οι ΤΠΕ και η μέθοδος-project στην εκπαίδευση: Πολιτικές, Πρακτικές και Ανταλλαγή Γνώσης» που υλοποιήθηκε από ΠΔΕ ΑΜ-Θ και την Επαρχιακή Διεύθυνση Εθνικής Εκπαίδευσης Τραπεζούντας.

2. Υφιστάμενη κατάσταση

Στην εποχή του μεταμοντερνισμού και της πολυπολιτισμικότητας, οι ΤΠΕ διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στον προσωπικό, κοινωνικό, εργασιακό και εκπαιδευτικό βίο. Συγκεκριμένα, η συνεχής άνοδος των ΤΠΕ έχει επιφέρει εξελίξεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η στρατηγική Europe2020 για την εκπαίδευση και την κατάρτιση προτάσσει την ανάπτυξη εγκάρσιων ικανοτήτων στους τομείς της επικοινωνίας, της επίλυσης προβλημάτων, των γλώσσων και των ΤΠΕ (European Commission, 2012:7-8). Σύμφωνα με την έρευνα του Κέντρου McKinsey έχουν καταγραφεί αυξημένα ποσοστά ανεργίας στους νέους και έλλειψη ατόμων με αυξημένα προσόντα για την κάλυψη θέσεων στην αγορά εργασίας (Mourshed, M., Farrell, D. & Barton, D. 2012: 11). Συγκεκριμένα στην Ελλάδα με 55% ποσοστό ανεργίας νέων, η έρευνα παρουσιάζει ότι το 33% των εργοδοτών αφήνουν συχνά ανοιχτές θέσεις εργασίας, επειδή δεν μπορούν να βρουν τις δεξιότητες που χρειάζονται (Mourshed, M., Patel, J. & Suder, K., 2012: 19). Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και το νέο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ σύμφωνα με το οποίο η εκπαίδευση και η κατάρτιση πρέπει να συνεισφέρουν στους στόχους της στρατηγικής Europe2020, μεταξύ άλλων, μέσα και από την αυξανόμενη χρήση της ψηφιακής και της συνεχιζόμενης μάθησης (European Commission, 2014:11). Κα-

τά συνέπεια, η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων μάθησης, όπως η μέθοδος project και η ομαδική διδασκαλία υποβοηθούμενη από τις ΤΠΕ, για την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων κρίνονται απαραίτητες τόσο στη βασική εκπαίδευση όσο και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (Ταρατόρη-Τσαλκατίδου, 2007).

Σε επίπεδο διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών, έρευνα σε εκπαιδευτικούς Π/θμιας εκπαίδευσης το 2007 καταδείκνυε την ανάγκη επιμόρφωσης σε τομείς που παρεκκλίνουν από τον παραδοσιακό τρόπο διδακτικής προσέγγισης και την ελλιπή επάρκεια στις Νέες Τεχνολογίες (ΟΕΠΕΚ, 2007:85). Αντίστοιχη έρευνα σε εκπαιδευτικούς Δ/θμιας εκπαίδευσης αποτυπώνει την επιδίωξή τους να βελτιώσουν τις διδακτικές τους μεθόδους και τις εκπαιδευτικές τους πρακτικές (Χατζηγιάννη, Γιαννακοπούλου & Βαλάση, 2008). Σε πανελλαδική έρευνα που διενεργήθηκε το 2010 στο πλαίσιο του προγράμματος «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης», οι θεματικές ενότητες «Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις» και «Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών» βρίσκονται στις πρώτες θέσεις των προτιμήσεων των εκπαιδευτικών (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2010). Το 2009 υλοποιήθηκε έρευνα για τη χρήση των ΤΠΕ στα σχολεία της Ελλάδας, όπου παρατηρείται ότι η εκπαιδευτική κοινότητα αξιοποιεί σημαντικά τις δυνατότητες της δεύτερης γενιάς του Διαδικτύου ή αλλιώς «web2.0», λόγω κυρίως της σημαντικής αύξησης των εκπαιδευτικών blogs (Παρατηρητήριο για τη ΚτΠ, 2009). Αυξημένο είναι και το Ευρωπαϊκό ενδιαφέρον για τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη σε σχολεία της Ε.Ε. η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο αύξησης της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία και τη μάθηση καθώς δημιουργεί εκπαιδευτικούς με υψηλή αυτοπεποίθηση και θετική στάση (European Commission, 2013:156).

3. Μεθοδολογία

3.1 Έρευνα για τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου project στην εκπαίδευση

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Comenius Regio με τίτλο: «Οι ΤΠΕ και η μέθοδος-project στην εκπαίδευση: Πολιτικές, Πρακτικές και Ανταλλαγή Γνώσης μεταξύ της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης (Ελλάδα) και της Επαρχιακής Διεύθυνσης Εθνικής Εκπαίδευσης Τραπεζούντας (Τουρκία)». Το υπό διερεύνηση αντικείμενο ήταν η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) και της μεθόδου Project από τους εκπαιδευτικούς Π/θμιας και Δ/θμιας εκπαίδευσης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης και οι επιμορφωτικές τους ανάγκες.

Η μεθοδολογία και το εργαλείο της έρευνας αναπτύχθηκαν από την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης και το Εργαστήριο Διδακτικής Μεθοδολογίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Δ.Π.Θ.

Ο σκοπός της έρευνας ήταν η αποτύπωση α) των στάσεων των εκπαιδευτικών Π/θμιας και Δ/θμιας εκπαίδευσης (υποκείμενα) της Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου Project στην εκπαιδευτική πράξη και τη μαθητική διαδικασία, β) των ήδη αποκτημένων ικανοτήτων και δεξιοτήτων των υποκειμένων ως προς τη χρήση των ΤΠΕ και της μεθόδου Project, γ) της χρήσης των ΤΠΕ και της μεθόδου Project στο σχολείο και δ) των επιμορφωτικών αναγκών των υποκειμένων. Τα επικαιροποιημένα στοιχεία για τις στάσεις, δεξιότητες και ανάγκες των εκπαιδευτικών της περιφέρειας αναμένεται να οδηγήσουν σε συμπεράσματα τα οποία θα βοηθήσουν τους Σχολικούς Συμβούλους, τα ΠΕΚ και λοιπές υπηρεσίες της περιφέρειας να σχεδιάσουν επιμορφωτικές δράσεις και παρεμβάσεις που να ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες των εκπαιδευτικών.

3.2 Ερωτηματολόγιο

Η έρευνα που διεξήχθη τους μήνες Μάιο και Απρίλιο 2014 ήταν ποσοτική περιγραφική και το ερευνητικό εργαλείο συλλογής δεδομένων ορίστηκε να είναι το ερωτηματολόγιο. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ήταν κλειστού τύπου με κλίμακα αξιολόγησης από 1 έως 4 (Καθόλου, Λίγο, Αρκετά, Πολύ). Η κατασκευή του βασίστηκε σε αντίστοιχες έρευνες της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας (Javeau, 2000). Οι ερωτήσεις χωρίστηκαν σε τέσσερις ενότητες: Προσωπικά και υπηρεσιακά στοιχεία με 8 ερωτήσεις, ΤΠΕ: απόψεις και εφαρμογή στην εκπαιδευτική πράξη με 15 ερωτήσεις, Μέθοδος project: απόψεις και εφαρμογή στην εκπαιδευτική πράξη με 24 ερωτήσεις και Επιμορφωτικές ανάγκες με 9 ερωτήσεις. Στο τέλος του ερωτηματολογίου υπήρχε χώρος για τα σχόλια των υποκειμένων. Το ερωτηματολόγιο συντάχθηκε σε ηλεκτρονική μορφή και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της ΠΔΕ ΑΜ-Θ με στόχο την εύκολη πρόσβαση και συμπλήρωσή του από τους εκπαιδευτικούς. Σχετικό έγγραφο με οδηγίες για την είσοδο και τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου εστάλη στα σχολεία της περιφέρειας. Η συμπλήρωσή του ήταν προαιρετική και ανώνυμη για τους εκπαιδευτικούς, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των υποκειμένων στην έρευνα.

3.3 Δείγμα

Ο πληθυσμός της έρευνας ήταν οι εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων Π/θμιας (Δημοτικά Σχολεία) και Δ/θμιας εκπαίδευσης που υπηρέτησαν στα σχολεία της περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης το σχολικό έτος 2013-2014 και υπολογίζονται στους 10.500. Οι εκπαιδευτικοί της ΑΜ-Θ ενημερώθηκαν για την έρευνα μέσω σχετικού εγγράφου το οποίο παρείχε οδηγίες για την πρόσβαση και τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Στην έρευνα ανταποκρίθηκαν συνολικά 392 εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων Π/θμιας και Δ/θμιας εκπαίδευσης από ολόκληρη την περιφέρεια ΑΜ-Θ, όπως αποτυπώνονται στον πίνακα 1 (βλ. παράρτημα).

Συγκεκριμένα, το 37% των υποκειμένων εργάζεται σε Δημοτικά Σχολεία και το 63% σε σχολεία Δ/θμιας εκπαίδευσης. Το 57% των ερωτηθέντων ήταν γυναίκες και το 43% άνδρες και η συντριπτική πλειοψηφία των υποκειμένων (80,8%) έχει εκπαιδευτική προϋπηρεσία από 20 έως 30 έτη. Πάνω από τα 2/3 των ερωτηθέντων ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες 31-40 και 41-50. Σε επίπεδο σπουδών, 33 εκπαιδευτικοί έχουν 2^ο πτυχίο, 88 μεταπτυχιακό τίτλο και 11 διδακτορικό. Το 24,5% έχει συμμετάσχει σε επιμόρφωση Β' επιπέδου και το 72,5% έχει πιστοποίηση Α' Επιπέδου. 13 εκπαιδευτικοί έχουν συμμετάσχει στο Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης ενώ 64 δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε επιμορφωτικά προγράμματα άλλων φορέων. Το 47% εργάζεται σε σχολεία αστικών περιοχών, το 29% σε σχολεία ημιαστικών και το 24% σε σχολικές μονάδες αγροτικών περιοχών.

3.4 Ευρήματα της ενότητας: ΤΠΕ, απόψεις και εφαρμογή στη σχολική πράξη

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας σχετικά με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, το 91,7% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν αρκετά και πολύ στην διδακτική πράξη και αντίστοιχα το 88% θεωρεί ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν στην μαθησιακή διαδικασία. Επίσης, το 90% αναγνωρίζει τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στο γνωστικό τους αντικείμενο.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων και χρήσης εργαλείων ΤΠΕ, τα ποσοστά μειώνονται σε σχέση με τις στάσεις των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, το 63,4% δηλώνει ότι κάνει αρκετή έως μεγάλη χρήση του MS Office, το 73% χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο, το 67,5% κάνει χρήση του ηλ. ταχυδρομείου και περίπου οι μισοί εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν εργαλεία web2.0. Οι δικτυακές πύλες του ΥΠΑΙΘ χρησιμοποιούνται αρκετά και πολύ σε ποσοστό 66% και περίπου οι μισοί από τους ερωτηθέντες έχουν χρησιμοποιήσει και δημιουργήσει εκπαιδευτικό λογισμικό. Αρνητικό δείκτη έχει η χρήση του σχολικού εργαστηρίου Η/Υ, το οποίο δε χρησιμοποιείται καθόλου από το 25,7% και λίγο από το 35,2%. Αντίθετα, το 62% των υποκειμένων δηλώνει ότι χρησιμοποιεί αρκετά και πολύ τον προτζέκτορα. Ο διαδραστικός πίνακας δεν χρησιμοποιείται από το 63,2% των εκπαιδευτικών, ενώ μόλις το 22,4% αναφέρει συχνή χρήση του. Πολλοί από τους εκπαιδευτικούς που δε χρησιμοποιούν το διαδραστικό πίνακα, σημειώνουν στο τέλος του ερωτηματολογίου ότι αν το σχολείο τους διέθετε το εργαλείο αυτό, θα το χρησιμοποιούσαν.

Το ποσοστό των εκπαιδευτικών που θεωρεί ότι έχει λάβει ικανοποιητική επιμόρφωση στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ ανέρχεται στο 62,7%, ενώ το 30% δηλώνει ότι δεν έχει λάβει επαρκή επιμόρφωση και το 6% καθόλου. Όσον αφορά στη διασκαλία του γνωστικού αντικείμενου με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, μόνο οι μισοί εκπαιδευτικοί δηλώνουν ότι έχουν λάβει ικανοποιητική επιμόρφωση.

3.5 Ευρήματα της ενότητας: Μέθοδος project, απόψεις και εφαρμογή στη σχολική πράξη

Στην ενότητα του ερωτηματολογίου που αφορά τη μέθοδο project παρατηρούμε ότι, σύμφωνα με τις απόψεις της πλειοψηφίας των εκπαιδευτικών, η μέθοδος project προάγει τη μαθησιακή διαδικασία (81%), αναπτύσσει τη συνεργατικότητα (91,5%), αναπτύσσει τις κοινωνικές δεξιότητες (89%) και αναπτύσσει την κριτική σκέψη, τη συνθετική και αναλυτική ικανότητα (87%). Το 76% αναγνωρίζει τη χρησιμότητα της μεθόδου στο γνωστικό αντικείμενο που διδάσκει. Παρόλο που οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση απέναντι στη μέθοδο project, το 62% δηλώνει ότι έχει λάβει λίγη ή καθόλου βασική επιμόρφωση και το 67,5% αναφέρει ότι έχει λάβει λίγη ή καθόλου στη διδασκαλία του γνωστικού αντικείμενου με τη Μέθοδο Project. Σε επίπεδο υλοποίησης σχεδίων εργασίας και προγραμμάτων με τη μέθοδο Project, το 54% έχει κάνει χρήση της μεθόδου στο μάθημα, το 61,4% έχει υλοποιήσει προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων και μόλις το 24,4% έχει συμμετάσχει σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Από τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουν εφαρμόσει τη μέθοδο project με κάποιο από τους προηγούμενους τρόπους, μόλις το 47% αναπτύσσει σενάρια project σε συνεργασία με τους μαθητές και το 67,7% χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες εργασίας. Οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 64,4% αξιοποιούν τις ΤΠΕ στο σχεδιασμό και κατά τη διάρκεια των σχεδίων εργασίας (projects) και η πλειοψηφία ενθαρρύνουν τους μαθητές να αξιοποιούν τις ΤΠΕ για τους στόχους των projects (78%) και να διατηρούν φάκελο εργασιών (Portfolio) με τις εργασίες τους (64%). Το οικογενειακό περιβάλλον εμπλέκεται καθόλου (36,4%) ή λίγο (38,7%) στις εργασίες των μαθητών και το ίδιο ισχύει για την εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας η οποία είναι ελάχιστη έως καθόλου σε ποσοστό 67%. Η αξιολόγηση των φάσεων και των εργασιών του project γίνεται σε συνεργασία και με τους μαθητές από το 63% των εκπαιδευτικών.

Οι τεχνικές συλλογής πληροφοριών οι οποίες δηλώνεται ότι χρησιμοποιούνται αρκετά έως πολύ κατά τη διάρκεια ενός project είναι ανά φθίνουσα τιμή χρήσης 83% έρευνα (βιβλιοθήκη, διαδίκτυο κλπ.), 53% έρευνα πεδίου και 39% ερωτηματολόγιο, 34,8% συνεντεύξεις της τοπικής κοινωνίας κ.α., 31,5% διεξαγωγή πειράματος και 17% αποστολή επιστολών σε φορείς, οργανισμούς κ.α.

3.6 Ευρήματα της ενότητας: Επιμορφωτικές ανάγκες εκπαιδευτικών

Η τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου αναφέρεται στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών (βλ. παράρτημα, πίνακα 2). Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους το μεγαλύτερο ποσοστό (74,5%) θεωρεί ότι έχει ανάγκη επιμόρφωσης στο σχεδιασμό και την υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, ενώ για το σχεδιασμό και υλοποίηση Καινοτόμων Δράσεων υπάρχει επίσης αυξημένο ενδιαφέρον το οποίο κυμαίνεται στο 63%. Στη συνέχεια, το 69,5% των εκπαιδευτικών επιθυμεί να επιμορφωθεί στη χρήση του ηλεκτρονικού φακέλου εργασιών (e-portfolio). Έπονται οι εκπαιδευτικοί που θέλουν να επιμορφωθούν στη μέθοδο Project για τη διδασκαλία του γνωστικού

τους αντικείμενου (68%), για το σχεδιασμό διδακτικών σεναρίων και σχεδίων εργασίας (65.5%) και για τη δυναμική των ομάδων (62%). Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη μέθοδο project αποτελεί επιμορφωτική προτεραιότητα για το 64% των εκπαιδευτικών και η επιμόρφωση στις ΤΠΕ και στα εργαλεία Web2.0 είναι επιμορφωτική ανάγκη σε ποσοστό 58%. Το τελευταίο ποσοστό μειώνεται στο 38,8% για τις ΤΠΕ και στο 48,8% για τα εργαλεία Web2.0 στους εκπαιδευτικούς οι οποίοι δήλωσαν ότι έχουν λάβει επιμόρφωση Β' Επιπέδου.

4. Συμπεράσματα

Το σύγχρονο σχολείο προκειμένου να προσφέρει την ευκαιρία στους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες και ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις του περιβάλλοντος, πρέπει να παρέχει τα εργαλεία και τις μεθόδους που δίνουν πρόσβαση στη γνώση, την επικοινωνία και τη συνεργασία. Ταυτόχρονα, πρέπει να παρέχει κίνητρα στους εκπαιδευτικούς για αυτοβελτίωση και επικαιροποίηση των γνώσεών τους.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας, η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών της ΑΜ-Θ είναι θετικά διακείμενη ως προς τα οφέλη της χρήσης των ΤΠΕ και της μεθόδου project στην εκπαιδευτική πράξη. Παρόλα αυτά, λιγότεροι είναι οι εκπαιδευτικοί που τις εφαρμόζουν στην πράξη. Κατά συνέπεια, διαφαίνεται κενό επιμόρφωσης και ανάγκη οι εκπαιδευτικοί να εκπαιδευτούν ως προς τους τρόπους εφαρμογής των σύγχρονων μεθόδων ομαδικής διδασκαλίας. Η ανάγκη επιμόρφωσης στις ΤΠΕ είναι μικρότερη σε σχέση με τη μέθοδο project, προφανώς λόγω της επιμόρφωσης Α' και Β' Επιπέδου. Το Διαδίκτυο είναι το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο εργαλείο. Παρόλα αυτά, υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον επιμόρφωσης στις ΤΠΕ και ιδίως σε νέα εργαλεία, όπως ο ηλ. φάκελος εργασιών (e-portfolio), γεγονός που αποδεικνύει ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ πρέπει να είναι τακτική και επαναλαμβανόμενη. Όπως σχολίασαν αρκετοί εκπαιδευτικοί, η Επιμόρφωση Β' Επιπέδου πρέπει να υλοποιηθεί σε όλες τις ειδικότητες. Επίσης, διαφαίνεται ανεπαρκής ή παρωχημένος εξοπλισμός ΤΠΕ στα σχολεία, καθώς η χρήση του σχολικού εργαστηρίου Η/Υ δεν είναι συχνή. Αντίθετα, πολλοί εκπαιδευτικοί σχολίασαν ότι τα σχολεία χρειάζεται να εξοπλιστούν με σύγχρονα εποπτικά μέσα, όπως διαδραστικούς πίνακες μέσα στις αίθουσες διδασκαλίας. Τέλος, έντονο είναι το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μεγάλων project, όπως σε επίπεδο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικά και επιστημονικά περιβάλλον, καθήκον των υπεύθυνων της επιμόρφωσης είναι η διαρκής ανίχνευση των δεξιοτήτων και αναγκών των επιμορφούμενων με στόχο τη διαρκή ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσα από επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες και την παροχή δράσεων προσαρμοσμένων στις εξατομικευμένες ανάγκες και στις νέες γνώσεις και δεξιότητες που δημιουργούνται.

Αναφορές

- European Commission. (2014) *Erasmus+ Programme Guide*. Version 3: 09/04/2014.
- European Commission. (2012) *New skills and jobs in Europe: Pathways towards full employment*, Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Commission, (2013), *Survey of Schools: ICT in Education Final Study Report. Benchmarking Access, Use and Attitudes to technology in Europe's Schools. Final Study Report*. February 2013. <http://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/KK-31-13-401-EN-N.pdf> (Ανακτήθηκε 9 Αυγούστου 2014)
- Javeau, Cl. (2000) *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή*, Αθήνα: Εκδόσεις τυπωθήτω. Γ.Δαρδανός.
- Mourshed, M., Farrell, D. & Barton, D. (2012) *Education to Employment: Designing a System that Works*, McKinsey Center for Government.
- Mourshed, M., Patel, J. & Suder, K. (2012) *Education to Employment: Getting Europe's Youth into Work*. McKinsey Center for Government.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2010), *Μελέτη Διερεύνησης Επιμορφωτικών Αναγκών. Μέρος Ιο Ομάδα Πληθυσμού Έρευνας: Εκπαιδευτικοί*, στο πλαίσιο του Προγράμματος ΕΣΠΑ 2007-13/Ε.Π.Ε&ΔΒΜ/Α.Π. 1-2-3 «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ. και 2 Π.Σ.Εισ.» Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Κ.Τ.). (Ανακτήθηκε 17 Ιουλίου 2014) http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/e-books/ap_anagk/pdf/1_ekpaideytikoi.pdf
- ΟΕΠΕΚ (2007) *Ανίχνευση Επιμορφωτικών Αναγκών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Μελέτη στο πλαίσιο της Πράξης «Οργάνωση και Λειτουργία Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (Ο.ΕΠ.ΕΚ)»*. (Ανακτήθηκε 17 Ιουλίου 2014) <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3303/981.pdf>
- Παρατηρητήριο για τη Κοινωνία της Πληροφορίας, «Έκθεση Αναφοράς αποτελεσμάτων έρευνας χρήσης των Νέων Τεχνολογιών Στα Σχολεία», *Παρατηρητήριο για τη Κοινωνία της Πληροφορίας*, Σεπτέμβριος 2009. (Ανακτήθηκε 10 Ιουλίου 2014) http://www.observatory.gr/files/meletes/%CE%A514_EM_%CE%A4%CE%A7_EL_%CE%A4%CE%A0%CE%95%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%A3%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1.pdf
- Ταρατόρη-Τσαλκατίδου, Ε., (2007) *Η μέθοδος project στη θεωρία και στην πράξη*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

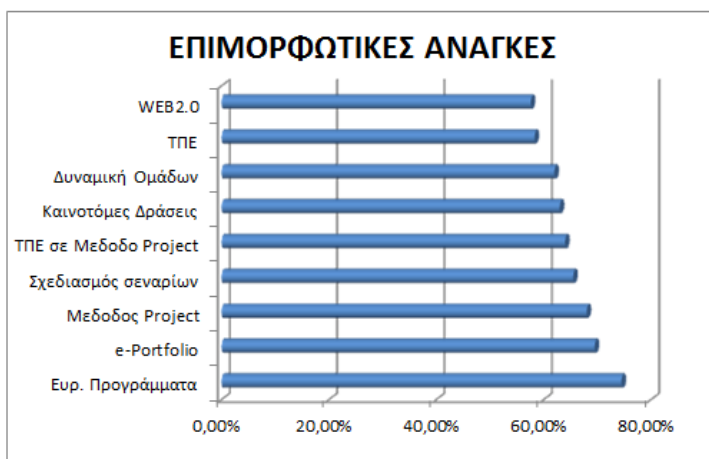
Χατζηγιάννη, Α. Γιαννακοπούλου, Ε. & Βαλάση, Δ. (2008) *Μελέτη: Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Παραδοτέο Π1.2 «Εκπόνηση μελέτης»*. Η έρευνα διεξήχθη για λογαριασμό του Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών από την Κέδρος Α.Ε. – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Παράρτημα

Πίνακας 1. Αριθμός υποκειμένων ανά ειδικότητα.

Ειδικότητα	
Θεολόγοι	3
Φιλολόγοι	61
Μαθηματικοί	25
Φυσικοί	24
Χημικοί	9
Βιολόγοι	9
Γεωλόγοι	4
Γαλλικής	28
Αγγλικής	12
Γερμανικής	7
Καλλιτεχνικών	16
Οικονομολόγοι	9
Φυσικής Αγωγής	22
Πολιτικοί Μηχανικοί	1
Ηλεκτρολόγοι	1
Φυσικοί <u>Ραδιοηλεκτρολόγοι</u>	1
Νομικών - Πολιτικών Επιστημών	3
Γεωπόνοι	1
Οικιακής Οικονομίας	1
Μουσικής Πανεπιστημίων	2
Μηχανολόγοι ΤΕΙ - Ναυτ. <u>Εμπ. Ν. ΤΕΙ</u> - ΚΑΤΕΕ	1
Ηλεκτρονικοί ΤΕΙ - ΚΑΤΕΕ	2
Πολιτικοί ΑΣΕΤΕΜ	1
Ηλεκτρολόγοι ΑΣΕΤΕΜ	2
Γεωργικών Μηχανών & Αρδεύσεων	1
Πληροφορικής ΑΕΙ	15
Πληροφορικής ΤΕΙ	9
Δάσκαλοι	122
Σύνολο	392

Πίνακας 2. Επιμορφωτικές ανάγκες εκπαιδευτικών

Abstract

This paper presents the findings of a research about the use of ICTs and project-based learning that was conducted by the Eastern Macedonia - Thrace Regional Directorate for Primary and Secondary Education and the Department of Primary Level Education of the Democritus University of Thrace. More specifically, the research aimed at measuring primary and secondary education teachers' skills, attitudes and training needs regarding the use of ICTs and project-based learning. The research tool was an online questionnaire with close-ended items. Findings show that most teachers acknowledge the usefulness of ICTs and project-based learning, use tools and modern teaching methods, but they also have increased training needs in specific areas. The inferred outcomes are expected to help School Consultants and training institutes of our region organize training activities that are tailored to trainees' needs.

Keywords: ICTs, project-based learning, skills, attitudes, training needs.